

"అవును, చాబూ" అన్నది వసుంధర చేతు లీసుకుని గిరుక్కున లోపలికి వెళ్ళిన కళ్యాణి.

అట్లు కాలమ్మ దుబ్బర పాగ వదులుతున్నాడు. గాలి చల్లవల్లగా తగులుతుంది.

"... శ్వేతరూ లేరల్లే ఉంది. జననంవారం లేద ఈ పాలమేరలో మీ ఉండగలుగుతున్నారా? ఇబ్బందిగా లేదా" అన్నాడు.

ఆ మాటలకు వసుంధర కొంచెం కలవరపడింది. పైటచెంబు ఛాటి మీదను మౌనం కుట్టు తిప్పుకుంది.

రత్నయ్య వసుంధర ఎంక చూశాడు. అతనికి ఏదో చూడాలని గుర్తు వచ్చింది. అతని సుదురు ముడతలు పడింది. పెదాలు గట్టిగా బిగించి, బాగా డమ్ము లాగి ఛాటిని పాగ వదిలాడు. ఆ పాగలోనుండి ఆమె వంక పరీక్షగానే చూస్తూ, "నిచ్చ వసుంధర గదూ?" అన్నాడు. ఆమె కళవళ వదుతూ "అవును, మీ కెలా తెలుసు" అన్నది.

అతడు చెప్పింది ఆ మేరకే కూర్చున్నాడు గత విషయాల్ని గుర్తు తెచ్చుకుంటూ.

"... అతల్లి నమ్మి ఇల్లు వదిలి అతనిలో లేచి వచ్చాను సీటికి. . . నేను మిమ్మల్ని ఆ నాడే అడిగాను, మీరు కట్టుకున్న భారేనా అతగాడు అని. . . అవునని బొంకారు. . . పైగా మీ విషయాల్లో డోక్టర్ కలగించుకో విద్వంసి నన్ను గడ్డించారు."

"అబద్ధం, శుద్ధ అబద్ధం" అని అరిచింది వసుంధర. చుట్టి అతని వంక కంగారు పడుతూ చూసింది. రత్నయ్య నిశ్చలంగా కూర్చున్నాడు. అతని పెదవుల కొననుంచి తేలికగా స్వప్న ప్రసరించింది, విషయాల్ని కచ్చితపుటానికి ఆమె చేస్తున్న ప్రయత్నం చూసి.

అకస్మాత్తుగా ఏదో గుర్తు వచ్చి, "మీరు... మీరు..." అన్నది.

"అవును. . . నేనే. . . అతడు ఎక్కువగా నా టాక్సీనే నీలుస్తుండే వాడు. . . అతడు నిన్ను వెంటబెట్టుకుని నా టాక్సీలో ఎక్కడెక్కడో తీసుకెళుతుండేవాడ" అన్న నాకు తెలుసు. కారులో వెనక సీట్లో మీ ఇద్దరూ కూర్చుని ఒకటే ఎకవకలు, పకవకలు. చట్ట సర్కార్ ఉండేవి కావు."

వసుంధర మోడుగా భయం ఒక అలలా దూసుకు వెళ్ళింది.

"మీరు. . . టాక్సీలోనే వరు రథా కర్ కదూ?" అన్నది. ఆమె కంకె స్వరంలో వదుతు స్పష్టంగానే తెలిసి పోతున్నది.

మజిలీ

ఆంధ్రం ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చాం. మనం పుట్టకముందు ఈ లోకంలో మన నేమో భాగం లేదు

అతనికి ఏకక్షేత్ర కూడిన నిశ్చలం వచ్చింది.

అవును. . . అదిదే. . . అతడు పాప పుట్టిన అరవార నీ దగ్గరకు రావడం తగ్గించాడు. . . ఎప్పుడో ఒకసారి వచ్చి పోతుండేవాడు. . . నా టాక్సీ వాడకం తగ్గిపోయింది. . . తరవాత పూర్తిగా నిస్సృ వదిలి వెళ్ళిపోయాడు. . . నిన్ను సంఘం కెలి పోయింది. . . నీ లవళ్లు చూసి అదానే అడిగాను 'అతడు వా భారేనని మహా గొప్పగా చెప్పావుగా అని. . ."

వసుంధర ముఖం వాడిపోయింది. ఆ పాట చెప్పినట్లుగా ఉండాలి. ముఖంలో అసహనం ప్రస్ఫుటంగా చూపబడుతుంది.

"అగండి, రత్నాకర్ గారూ. నా పాత బోనోనిని గుర్తు చెప్పవద్దు. . . అది అంతా ఒక కలగా భావించాను. ఆ తీవ్రాన్ని మరిచిపోయాను" అన్నది దువ్వీగంలో. అవేదని అధికంగా ఉండటం వల్ల ఆ మాటలు అంటున్నప్పుడు అయోనం వచ్చింది.

తల్లి మాటలు కొన్ని వినబడి, కొన్ని వినిపడక "అమ్మా" అంటూ బయటకు వచ్చింది కళ్యాణి. హఠాత్తుగా కళ్యాణి తలను తన పొద్దుదూనికి హత్తుకొంటూ, "నా కళ్యాణి మాత్రం తప్పిటకు గురై వెళ్ళుతుంది నేను కావేదుకొంటాను. నా కళ్యాణికి కళ్యాణం నేనే సంఘంలో తలెత్తుకు తిరిగేలా చేస్తాను. సగర్వంగా, గౌరవంగా జీవించేలా చూస్తాను" అన్నది దీక్షగా.

వాని తగ్గింది. మట్టి రోడ్డుమీద నిలిచిన ఎద్దు అసహనంగా బండివి అటు ఇటు లాగిపోయింది. రత్నయ్య కూర్చున్న వాడల్లా లేచి, "ఒహో, ఒహో" అని గట్టిగా ఎద్దును అక్కడినుండి అడిగించాడు. యజమాని మందలింపు వని అవి అగాయి.

"నా బ్రతుకూ తారుమారయింది. . . కష్టాలు కొని తెచ్చుకున్నాను. . . సంసారం విడిచిపోయింది. . . ఆ సీట్లో తలెత్తుకు తిరిగేలా ఈ ప్రాంతాల చేరుకున్నాను. . . నా నేరు రత్నయ్యగా మారుకున్నాను. . . ఈ బండి తోలు

కొని సుసారం వెళ్ళుచున్నాను" అన్నాడు.

ఆ మాటలు విని వసుంధర నిట్టూర్పు విడిచింది.

"ఈ తావు ఎంతో ప్రశాంతంగా ఉంది. . . ఇది చాలా సేదా లేకుండా నిర్మలంగా ఉంది. ఈ బంజరు స్థలంలో చక్కగా ఉంది, వదిమోను ఇళ్ళు పడతాయి. ఇంకా కొంతమంది ఏదో సంతోషం చెప్పు. . . మేమూ, నా తోటి బండి వాళ్ళూ వచ్చి ఇళ్ళు మేసుకుంటాం" అన్నాడు రత్నయ్య.

"మీ రంతా వస్తే ఇకనే-ఇక్కడ ఒకటి ఉంటుంది. . . ఇంకా పట్టా ఇవ్వలేదు. . ."

"ఇకనే. . . మేమూ ఆ క్రమణ చేస్తాం. . . తరవాతే పట్టాలు."

వసుంధర బయటకు వెళ్ళుతూ కుండానే, రత్నయ్య వంక పైకెగ దొప్పకుని, "ఐ. . . ఐ" అని ఎద్దుల్ని

ఎమ్. ఎస్. వెంకటేశ్వరరావు

అక్కడనుండే హెచ్చరిస్తూ బండివైపు వెళ్ళిపోయాడు.

కొత్త పాకంలో, పిల్లా జల్లాలో ఆ బంజరుస్థలం కళకళలాడుతూంది.

మారుమూల ఒంటరిగా కాపురమున్న వాళ్ళది అంతా ఆ విషయంలో కాపురాలికి తరలిరావడంతో కళ్యాణి మనసు ఆనందంలో పిల్లి మొగ్గులు చేసింది.

"అమ్మా, అమ్మా! బబ్బు, ఎన్ని కాపురాలూ వచ్చాయో!" అన్నది కళ్యాణి ముఖం చేలంత చేసుకొని.

"అవునో, తల్లీ, అనుకోకుండా జరిగి పోయింది దంతా" అన్నది వసుంధర.

మొదటి కళ్యాణి గుడిసె ముట్టి వెళ్ళి, ఏడ్వారంగా ఆ సాకల్లి, అందు లోని మనుషుల్ని చూడసాగింది. కళ్యాణికి పడవారేళ్ళు నిండినా-మనసు మాత్రం ఎవరినీ ఎదిగించే

అది కట్టిన గుడ్డు పుట్టినట్లుగా ఉండవచ్చు. . . అలా తల్లీ.

వసుంధర బయటకు వెళ్ళింది. ఏదో అలా తనకున్న పెరిసి, "అమ్మా, . . . అమ్మా ఇంట్లోకి వెళ్ళింది.

అట్లు వెనకమాటుగా, మొట్టమొదటి కూర్చుని, "ఒక ఇంట్లో ఉంటేనే ఆ సాకలి అప్పు పానం గ్రామం కుట్టి పోస్తారా? నేను చెప్పా" అంది.

తెలివేరుబడినందువల్ల సంఘటనానికీ తనకుని ఆ జీవనము ఇరుగి

... తన కలిగి ఉన్నా గానీ చందానికీ ఎంత ఆరాటపడుతున్నాడో గ్రహించింది తల్లి, ఆమె మనసు కలుక్కుమంది.

... తన ఆక ఆంధరాంతరలో మెదిలించింది.

"మన రైండుకు పిలవలే, తల్లీ? ఇరుగు పొరుగు అన్నాక అక్కర్లేకు మనల్ని నిలకబండా ఉంటారా? నీనా వెళ్ళవచ్చు"

... తన ఆరచేతుల్ని ఒకసారి చదివి గూతుల లేచి సంబరపడితూ బయటకు వచ్చింది. కానీ, బయటటి దృశ్యాల్ని చూసి

... అంది యింది.

వెంకయ్యవాయుడు వచ్చి బంజరు స్థలమంతా విందులు తొక్కుతున్నాడు.

"విదబ్బు సొమ్మని ఇక్కడ ఇళ్ళు చేసేను కున్నారా? ఈ స్థలమంతా వెంటనే భాగ చేసేయ్యండి. లేకపోతే బలవంతంగా ఈ ఇళ్ళన్నీ నీకించి చేస్తాను, వా సంగతి తెలుసుగా. . ." అంటూ విజ్రంభించాడు.

వెంకయ్యవాయుడికి ఆ ఊళ్ళో చాలా సులువబడి ఉంది. అతడు డోక్టర్ కలిగించు వాని విషయంబంటూ ఏదీ లేదు. తనకు సంబంధించని నిషయాలుకూడా తననే అంటాడు.

అయినదానికీ, కానిదానికీ పేటివన్ను వెదుతుంటాడు; కరవత్రాట (పంటలు చేయించి వంచి పొదుతుంటాడు, అప్పులు చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేయించాడు. వెంకయ్యవాయుడులో అగవు పడటం అనర్థమే అనుకోనే అక్రమణదారు లంతా కలిసి ఆక చూపారు.

... దానిల్లోని మొందినట్లు పట్టాడు వెంకయ్యవాయుడు.

ఆ ఊరికి సత్రం ఒకటి ఉంది. అది ఉన్నట్టిదయినా, స్వంతంలో ఉంటుంటాడు వెంకయ్య వాయుడు. అతనికీ ఎదురు లేదు ఆ ఊళ్ళో. ఆ సత్రం దగ్గర చేరి, వచ్చి పోయే వాళ్ళకి తన తదాభా విమిట చేసి

... అని అంది చెప్పుకున్నాడు.

చక్క - ఎర్రని చీర, అకుంభపు బొట్టుతో మొట్టమొదటరలా ముట్ట రొట్టకుతూంది కళ్యాణి!

"రత్నయ్య మామా! బాగా ఉన్నానా?" అన్నది కళ్యాణి.

"బండి తీసుకోవ్వాడు. రా రా" అన్నాడు రత్నయ్య.

"నే నెండురు? ఎక్కడికి అసలు?" అన్నది కళ్యాణి.

"వెంకయ్య నాయుడు నిన్ను చూడాలన్నారట. నిన్ను తీసుకోవడానికి వచ్చాడు రత్నయ్య మామ." దసూరుమని అన్నది వసుంధర.

"ఓ. ర. ర. త్వరగా" అని తొందర పెట్టాడు రత్నయ్య.

కళ్యాణిని బండివూడ ఎక్కించుకొని వెళుతుంటే, గుడిపెలోకి వెళ్ళిపోయి వీర చెంగు నోటికి అడ్డు పెట్టుకొని శిలలు ద్రవించేలా ఏడ్చింది వసుంధర.

బండి స్త్రీల ముందు ఆసాడు. స్త్రీలలోకి వెళుతూ, "రత్నయ్యమామా, ఇప్పుడే వచ్చేస్తా. ఉండు" అన్నది కళ్యాణి.

కళ్యాణి లోపలకు వెళ్ళగానే స్త్రీల తలుపులు మూతబడ్డాయి.

పంజరంలో చిక్కుకున్న పక్షిలా స్త్రీల కిటికీలో నుండి, రెక్కలు కొట్టుకుంటూ, "రత్నయ్య - రత్నయ్య" అని అరిచింది కళ్యాణి. రత్నయ్య తనను చూసి కూడా బండి తోలుకు వెళ్ళిపోతున్నాడు. కళ్యాణి నిర్ధానమైపోయింది.

రత్నయ్య వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. కిటికీ తలుపులు మూతబడి ఉన్నాయి. ఎదుర్కొనే పాపిణి దొడు తియించాడు, ఏకటంగా నవ్వుతూ.

ఆ ఉదయం ఇంట్లోకి అడుగు పెడుతూనే భోరున ఏడ్చింది కళ్యాణి. నలిగిపోయిన ముద్ద నూనూరలా ఉంది కళ్యాణి. రోగిన బాట్లలో, చిరిగిన బట్టలలో, కదిరిన కళ్ళలో నిర్జీవంగా ఉన్న కూతుర్ని చూసి తానూ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చుకొంది వసుంధర.

రత్నయ్య వచ్చాడు. "ఇళ్ళ సంగతి ఏమయింది? అలా కొంప ముంచుకు పోయినట్టు ఏడుస్తున్నారే తల్లీ కూతుళ్ళూ" అన్నాడు.

వాళ్ళు జవాబు చెప్పే పరిస్థితిలో లేరని గ్రహించాడు. "స్త్రీలనుకొని వెళ్ళి సంగతి తెలుసుకుందా" అని మిగతా వారిని వెంటబెట్టుకొని బయలుదేరాడు. వెంకయ్య నాయుడు తాను భరోసా ఇచ్చిన వాళ్ళతో చెప్పుతున్నాడు.

స్త్రీలూ ఇప్పీస్తాను. ఆ స్త్రీల వాడి. ఏదేనా?"

ఆ మూలలు విన్న రత్నయ్యకి ప్రాణం కుదులుపడింది. వెంకయ్య నాయుణ్ణి కలవకొని, కృతజ్ఞతలు తెలియజేసి, అతని మెప్పు పొంది, మిగతా వారితో కలిసి తిరుగుముఖం పెట్టాడు రత్నయ్య.

ఆ రాత్రి రత్నయ్య మిగతా వారితో తీవ్రంగా రవాణ్యలో చనులు జరిపాడు. "మన మధ్యలో వసుంధర, కళ్యాణి వంటి వాళ్ళు ఉండటం మన ఆడవాళ్ళకే, మన పిల్లలకే, మనకే మంచిది కాదు" అని తీర్మానించాడు.

సరిగా అర్థరాత్రి వస్తే గంటలయింది.

ఒంటికి వేడి తగిలినట్లయి మెలకువ వచ్చింది వసుంధరకి. తాటాకు గుడిపె అంటుకుంది. కళ్యాణిని లేపి రెండు అంగళ్ళో బయటకు ఉరికింది. "అమ్మ బావోయ్! పాక అంటుకుపోయింది" అని అరిచింది కళ్యాణి.

వసుంధర గుండె బాదుకుంటూ, "కొంప అంటుకుపోయింది - నాన్న లారా! రండి - రండి, కాసాడండి - సాయంచేయండి" అని అరిచింది.

ఆ మంటల వెలుగులో సాయంకోసం ఆశగా అటూ ఇటూ చూసింది. ఎవరి ఇళ్ళముందు వారు మోసంగా నిలబడి ఉన్నారు. వారి చేతులలో నీళ్ళ కుండలు, నీళ్ళ బిందెలు ఉన్నాయి. ఎవరి పాకను వారు అంతకుముందే తడుపుకుని ఉన్నారు. అదనపు బాగళ్ళ కోసం వాళ్ళు చేతులలో నీళ్ళ కడవలతో, బిందెలతో ఎవరి పాకలు వారు మళ్ళీ తడుపుకో సాగారు.

"మోసం - దగా - కుట్ర!" భయంతో వణుకుతూ అన్నది వసుంధర. పాక తాటాకు పాక పూర్తిగా దగ్గరైపోయింది.

వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ ఆ ప్రదేశంలా ఒకసారి చూసింది. తన పాక కలేబరంలా ఉంది. అటూ ఇటూ ఉన్న పాకలు వాలిన రాబందుల్లా ఉన్నాయి.

దుఃఖంతో వసుంధర గుండెలు ఆవిసి పోయాయి. శరీరంలో వలుతున్న సన్నగిల్లి పోయింది. తల తిరగసాగింది.

"నీళ్ళు మనుషులు కారు. వీరి మధ్య జీవించలేను. వెళ్ళిపోతాను" అని మనసులో అనుకున్నది.

కళ్యాణిని చేతవట్టుకొని వెనుదిరిగింది. కాళ్ళ క్రెండ భూమి దిగజారిపోతున్నట్టు నీచించింది.

ఓపిక తెచ్చుకుని, కూతురి భుజం

బిడ్డకు సంపూర్ణ పెరుగుదల కోసం ఆహారమిచ్చే సంబంధమైన ఉచిత ఫారెక్స్ చిన్న వున్న కం. డాక్టర్లు అంటున్నారు, 3 నెలలు చాడన తరువాత, మీ బిడ్డకు సంపూర్ణ పెరుగుదలకు కావలసిన ఘన ఆహారం. మీ బిడ్డ యొక్క మొట్టమొదటి ఘన ఆహారం - ఫారెక్స్ గురించి పూర్తి వివరములను తెలుసుకోండి. నేరే, తపాలా ఇచ్చులకై 25 పై. తపాలా విశలను జతకరని కూపనను డిపార్ట్ మెంట్ A-5-B, పోస్ట్ బాక్స్-16558, బొంబాయి-400 025కు తపాలా ద్వారా పంపండి. (ఎ భాషలో కావచ్చో తెలపండి)

మీ పేరు: _____ (అమ్మ అక్షరములలో)

దిరునామా: _____ (అమ్మ అక్షరములలో)

బిడ్డ యొక్క వయస్సు: _____ కావలసిన భాష: _____